

СТРАТЕГІЯ публічної дипломатії кримських татар

Загальні положення

Одним із напрямів зовнішньої та внутрішньої політики України щодо деокупації Автономної Республіки Крим має бути забезпечення та захист прав кримськотатарського народу.

В умовах тимчасової окупації Російською Федерацією території Криму зростає необхідність реалізації прав кримських татар як корінного народу Криму та України шляхом впровадження інструментів публічної дипломатії на міжнародному рівні.

Стратегія публічної дипломатії кримських татар спрямована на посилення легітимізації статусу кримських татар як корінного народу Криму та України, реалізацію їх індивідуальних і колективних прав.

Реалізація Стратегії сприятиме підвищенню рівню інформованості міжнародного співтовариства про кримських татар як корінного народу Криму та України.

Запровадження інституту публічної дипломатії має важливе значення для кримських татар, оскільки:

дозволить кримським татарам підняти рівень міжнародної обізнаності та активізувати підтримку свого народу та національної ідеї, тим самим прискорюючи процес повернення Криму до України;

створить додаткову можливість для присутності питань Криму та кримських татар у порядку денному міжнародної спільноти;

дозволить підвищити рівень протидії російській пропаганді, спрямованій на делегітимізацію статусу кримських татар як корінного народу Криму та України;

сприятиме консолідації зусиль України та міжнародного співтовариства у сфері захисту прав і свобод кримських татар, порушених незаконною самопроголошеною владою Російської Федерації в Криму, а також забезпечить недопущення рецидиву злочину, подібного до депортації кримських татар, вчиненої радянською владою в травні 1944 року.

Реалізація Стратегії публічної дипломатії кримських татар спрямована на такі цільові аудиторії, як громадяни України, іноземні держави, міжнародні урядові та громадські організації, представницькі органи корінних народів, міжнародні засоби масової інформації, міжнародні донори.

Стратегія публічної дипломатії кримських татар визначає цілі, заходи й індикатори, виконання яких спрямоване на реалізацію Стратегії.

Цілі, заходи, індикатори та строки реалізації

Стратегія публічної дипломатії кримських татар покликана зробити істотний внесок у реалізацію індивідуальних і колективних прав кримських татар як корінного народу Криму та України відповідно до Декларації Організації Об'єднаних Націй про права корінних народів, прийнятої резолюцією 61/295 від 13 вересня 2007 року Генеральною Асамблеєю.

Реалізація Стратегії потребує визначення окремих взаємопов'язаних між собою стратегічних цілей та вжиття відповідних тактичних заходів, що впливає на індикатори виконання.

Ціль 1: Підвищення рівня поінформованості міжнародного співтовариства про кримських татар як корінний народ Криму та України.

Визначення цілі обумовлено низьким рівнем поінформованості міжнародного співтовариства щодо проблеми кримськотатарського народу, незважаючи на значну увагу засобів масової інформації до кримських татар у зв'язку з окупацією Криму Російською Федерацією в 2014 році.

Підвищення рівня обізнаності про кримськотатарський народ має стати основою публічної дипломатії кримських татар. Найголовнішим критерієм такої поінформованості серед цільових аудиторій є ідентифікація кримських татар як корінного народу Криму та України, а також головного захисника інтересів і цінностей України в окупованому Криму.

Досягнення цілі пов'язано із визнанням кримських татар корінним народом Криму з усіма відповідними індивідуальними та колективними правами, передбаченими Декларацією Організації Об'єднаних Націй про права корінних народів.

Захід 1. Використання точної та послідовної мовної стилістики під час офіційних заходів, у офіційних документах із питань кримськотатарського народу.

Офіційна мова, що використовується в рамках питань щодо кримських татар, безпосередньо впливає на сприйняття їх як корінного народу.

Правила, що рекомендуються офіційним представникам кримськотатарського народу, українським дипломатам та іншим офіційним особам:

посилання на кримських татар як на «корінний народ Криму та України» в усіх текстах документів про кримських татар (офіційних документах, доповідях, промовах, заявах, прес-релізах, інтерв'ю, аналітичних статтях тощо);

неприпустимість посилання на кримських татар, прямо або опосередковано, як на національну меншину – етнічну чи іншу. Різниця між правовим статусом «корінного народу» та «меншини» є визначальною для кримських татар: оскільки в статусі національної меншини кримські татари не мають права на забезпечення колективних прав і права на самовизначення, а в статусі корінного народу кримські татари такими правами забезпечені;

неприпустимість посилання на кримських татар як на спільноту, групу та інше, що призведе до применшення статусу кримських татар як корінного народу;

згадування про кримськотатарський народ із використанням повного етноніму «кримські татари». неприпустимість посилань на кримських татар як на «татар» або «татар Криму» чи будь-якої іншої варіації, через яку кримських татар сприйматимуть як субетнос «татар», тим самим ставлячи під сумнів статус кримських татар як окремого народу.

Індикатори:

використання рекомендованої мовної стилістики під час офіційних заходів, у офіційних документах Меджлісу;

використання рекомендованої мовної стилістики під час офіційних заходів, у офіційних документах органів державної влади й органів місцевого самоврядування;

використання рекомендованої мовної стилістики під час офіційних заходів, у офіційних документах дипломатичних представництв, консульських установ;

використання рекомендованої мовної стилістики під час офіційних заходів, зустрічей.

Захід 2. Створення історичних матеріалів про кримськотатарський народ.

Історія кримських татар була об'єктом маніпуляції в період першої анексії Криму Російською Імперією в 1783 році, в період депортації кримських татар, вчиненою радянською владою в 1944 році, та їх повернення на історичну батьківщину. Сьогодні Російська Федерація як правонаступник

продовжує цілеспрямовану політику спотворення історичних фактів про Крим і кримських татар з метою знищення їх ідентичності.

У зв'язку з чим, існує нагальна потреба викладення достовірних фактів у історичних матеріалах про кримських татар як корінний народ Криму та України, що підвищить поінформованість і зацікавленість цільових аудиторій проблемами кримськотатарського народу.

Першочерговими для висвітлення в історичних матеріалах пропонуються теми про:

формування національної ідентичності кримських татар більше 500 років потому в Криму, що пов'язане зі становлення національної державності кримських татар – Кримського ханства;

кримськотатарську мову тюркомовної групи, що є елементом самоідентифікації кримськотатарського народу;

культурну спадщину кримських татар (архітектуру, музику, танці, орнаментальне мистецтво та кухню), що має елементи західних і східних цивілізацій;

першу анексію Криму Російською Імперією в 1783 році, що мала наслідком масове виселення кримських татар з їх історичної батьківщини;

депортацію кримських татар, здійснену Радянським Союзом 18 травня 1944 року; загибель більш ніж 100000 кримських татар унаслідок геноциду; повернення кримських татар на свою історичну Батьківщину в період з кінця 1980 року до початку 1990 року;

окупацію в 2014 році Криму Російською Федерацією, яка, як правонаступник Радянського Союзу, не взяла на себе відповідальність за репатріацію кримських татар після депортації в 1944 році та продовжує порушувати права кримських татар;

маргіналізацію кримських татар в умовах окупації та посилення репресивної політики з боку окупаційної влади Російської Федерації;

принципи ненасильницької боротьби кримськотатарського народу та його поваги до прав людини, дотримання європейських цінностей в умовах окупації історичної Батьківщини та репресивної політики з боку окупаційної влади;

можливість реалізації прав кримських татар, а також їх сталий розвиток як корінного народу лише в Україні – державі, яка визнала кримських татар корінним народом Криму та України.

Історичні матеріали можуть бути покладені в основу публічних ініціатив (створення документальних, художніх фільмів, проведення виставок та інших заходів, присвячених темі кримських татар тощо).

Створення історичних матеріалів має бути узгоджене з представниками кримськотатарського народу.

Індикатори:

об'єктивне викладення історичних фактів про Крим і кримських татар;
підвищення рівня поінформованості громадянського суспільства та міжнародного співтовариства про історію кримськотатарського народу.

Захід 3. Організація пересувної виставки про кримських татар.

Передбачається проведення у 2017 році та наступних роках пересувної виставки з інформаційними матеріалами про історію кримських татар та сучасні події.

Індикатори:

розроблення виставки;
проведення виставки на офіційних заходах;
висвітлення виставки у засобах масової інформації.

Захід 4. Виробництво короткометражних фільмів про Крим і кримських татар.

Передбачається створення короткометражних художньо-документальних фільмів про історію Криму та кримських татар, а також сучасні події.

Індикатори:

створення та розповсюдження короткометражних фільмів про Крим і кримських татар, а також сучасні події;
кількість заходів, де будуть продемонстровані короткометражні фільми;
кількість глядачів короткометражних фільмів;
кількість медіа-каналів, які висвітлюватимуть показ короткометражних фільмів.

Захід 5. Проведення заходів, присвячених темі кримських татар, у рамках засідань міжнародних організацій.

Передбачається проведення заходів, зокрема, панельних дискусій, виступів із доповідями, інформаційних семінарів, виставок, показів відеоматеріалів:

у Центральному штабі ООН у Нью-Йорку (під час сесії Постійного форуму ООН з прав корінних народів);

у Парламентській Асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) в Страсбурзі;
під час інших міжнародних заходів.

Індикатори:

кількість проведених заходів;
 оцінка ефективності та переваг проведених заходів;
 кількість учасників заходів;
 кількість панельних дискусій, доповідей, інформаційних семінарів, виставок, показів відеоматеріалів тощо.

Захід 6. Створення веб-порталу кримських татар як вікна в кримськотатарський світ.

Передбачається створення веб-порталу з контентом про кримських татар на різних мовах, що має об'єднати існуючі інформаційні ресурси.

Індикатори:

створення інформаційного ресурсу з контентом про історію, культуру, мову кримських татар, а також про сучасні події (новини, аналітика, довідкова інформація);

посилення асоціації кримських татар, що проживають у Криму та на материковій частині України;

кількість користувачів інформаційним ресурсом;

забезпечення зворотного зв'язку для користувачів.

Захід 7. Налагодження співробітництва з журналістами міжнародних засобів масової інформації, які висвітлюють питання Криму та кримських татар.

Існує необхідність проведення систематичної роботи з журналістами міжнародних медіа, які висвітлюють питання Криму та кримських татар або займатимуться цим у перспективі.

Індикатори:

налагодження співробітництва з журналістами міжнародних засобів масової інформації для роботи у сфері публічної дипломатії кримських татар;

оперативне отримання інформації журналістами міжнародних засобів масової інформації;

кількість підготовленого журналістами міжнародних засобів масової інформації матеріалу про кримських татар.

Захід 8. Стимулювання виробництва та поширення товару, включаючи символіку кримських татар і тематичну сувенірну продукцію.

Товари із символікою кримських татар і тематична сувенірна продукція є ефективним способом привернення уваги до теми кримських татар як для внутрішньої, так і для міжнародної аудиторії.

Індикатори:

розповсюдження товарів із символікою кримських татар і тематичної сувенірної продукції під час офіційних заходів;

використання товарів із символікою кримських татар і тематичної сувенірної продукції політиками, митцями, громадськими діячами, експертами.

Захід 9. Забезпечення публікації книг про історію Криму та кримських татар відомими міжнародними авторами.

Підвищення рівня обізнаності міжнародного співтовариства про кримських татар обумовлюється необхідністю тлумачень кримської та кримськотатарської історії західними авторами.

Індикатори:

публікація нових книг про кримську та кримськотатарську історію відомими авторами для зарубіжних читачів;

підвищення рівня поінформованості громадянського суспільства та міжнародного співтовариства про історію Криму та кримськотатарського народу.

Захід 10. Заохочення проведення наукових досліджень про кримськотатарський народ у рамках наукових досліджень про корінні народи.

По всьому світу зростає кількість навчальних закладів, що впроваджують відділи або центри «Вивчення корінних народів», що свідчить про посилення наукового інтересу в даній сфері. Проведення наукових досліджень про кримськотатарський народ сприятиме підвищенню рівня легітимізації статусу кримських татар як корінного народу Криму.

Індикатори:

налагодження співпраці з вищими навчальними закладами, науковими установами з метою підтримки наукового інтересу до теми кримськотатарського народу;

збільшення кількості наукових робіт про кримських татар як корінний народ Криму.

Захід 11. Вшанування пам'ятних історичних дат, відзначення релігійних і національних, професійних свят кримськотатарського народу.

Передбачається проведення заходів із нагоди Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу (18 травня), Дня кримськотатарської національної журналістики (10 квітня), Дня кримськотатарського прапора (26 червня), Міжнародного дня корінних народів світу (9 серпня), Дня

кримськотатарської писемності і культури (5 листопада), Дня опору Криму російській окупації (26 лютого) та інші.

Індикатори:

проведення заходів у Києві та інших містах України з нагоди пам'ятних історичних дат, релігійних і національних, професійних свят кримськотатарського народу;

налагодження співпраці з міжнародними організаціями, громадськими організаціями корінних народів, експертами з питань корінних народів;

висвітлення національними засобами масової інформації проблем кримських татар.

Ціль 2: *Формування образу кримських татар як європейців, що поділяють демократичні цінності.*

Визначення цілі ґрунтується на першочерговій необхідності підвищити рівень поінформованості міжнародного співтовариства про кримських татар як корінний народ Криму.

Важливо звертати увагу міжнародного співтовариства, що Крим – це історична Батьківщина кримських татар, географічно розташований в Європі, а його корінний народ – це кримські татари, що поділяють основоположні демократичні цінності, свободи та гарантії прав людини та визнання верховенства права як вітчизняного, так і міжнародного.

Кримські татари протягом усієї своєї історії були тісно пов'язані з Європою економічно, політично та культурно. Започаткування в ХХ-ХХІ століттях традицій демократичних представницьких інститутів (Курултаю як вищого представницького органу кримськотатарського народу та Меджлісу кримськотатарського народу як виконавчого органу Курултаю кримськотатарського народу), виборчого права жінок, ненасильницького опору тоталітарним режимам є прикладом підтримання кримськими татарами європейських цінностей.

Досягнення цілі пов'язано з визнанням на міжнародному рівні кримськотатарського народу як європейського, а також із визнанням лідерів та організацій кримських татар.

Захід 1. Досягнення міжнародного визнання кримськотатарських лідерів та організацій як провідних захисників прав кримських татар.

Передбачається представлення кандидатур кримськотатарських лідерів, активістів і правозахисників до національних і міжнародних нагород, відзнак, зокрема, за роботу у сфері захисту прав корінного народу.

Індикатори:

міжнародне визнання кримськотатарських лідерів та організацій;

кількість отриманих національних і міжнародних нагород, відзнак кримськотатарськими лідерами, активістами, правозахисниками.

Захід 2. Посилення захисту прав людини як демократичної практики.

Передбачається проведення заходів із нагоди Міжнародного дня захисту прав людини (10 грудня), Міжнародного дня корінних народів світу (9 серпня), а також заходів, спрямованих на висвітлення проблеми порушення прав кримських татар на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим.

Індикатори:

проведення заходів із нагоди Міжнародного дня захисту прав людини (10 грудня), Міжнародного дня корінних народів світу (9 серпня) та інших заходів;

налагодження співпраці з правозахисними міжнародними урядовими, міждержавними та громадськими організаціями;

висвітлення проблеми порушення прав кримських татар на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим.

Ціль 3: Створення глобальної всесвітньої мережі партнерів.

Одним із результатів реалізації попередніх заходів є створення та зміцнення партнерських відносин із цільовою аудиторією, що відіграватиме особливо важливу роль у процесі повернення Криму до України та реалізації права кримськотатарського народу на самовизначення.

Цільова аудиторія	Категорії
Україна	громадяни України
Іноземні держави	<ul style="list-style-type: none"> - держави – члени ЄС; - держави Західної Європи, які не входять до ЄС; - США; - інші іноземні держави.

Міжнародні міжурядові організації	<ul style="list-style-type: none"> - ЄС і його органи (Європарламент); - ООН, її інститути з прав людини (Рада ООН з прав людини, Управління Верховного Комісара з прав людини) та механізми із захисту прав корінних народів (Постійний Форум ООН з питань корінних народів, Експертний механізм з прав корінного народу, Спеціальний доповідач про права корінного народу); - Рада Європи (ПАРЄ); - ОБСЄ; - інші міжнародні міжурядові організації.
Міжнародні громадські організації	<ul style="list-style-type: none"> - міжнародні організації із захисту прав людини (Amnesty International, Freedom House, Human Rights Watch тощо); - міжнародні організації із захисту прав корінних народів (Міжнародна робоча група у справах корінних народів, Міжнародна організація «Культурне виживання», Товариство захисту пригноблених народів); - інші міжнародні громадські організації.
Представницькі органи корінних народів	<ul style="list-style-type: none"> - Саамський Парламент Норвегії, Швеції та Фінляндії; - Парламент Гренландії; - Приполярна Рада інуїтів; - інші органи й організації корінних народів.
Міжнародні засоби масової інформації	<ul style="list-style-type: none"> - телерадіомовлення; - друковані видання; - інтернет-видання.
Міжнародні донори	<ul style="list-style-type: none"> - Інститут Відкритого Суспільства; - Фондація Форда; - Національний фонд за демократію; - Європейський фонд за демократію; - інші міжнародні донорські організації.

Заходи. Підходами для створення глобальної всесвітньої мережі партнерів є:

створення та зміцнення офіційних контактів з іноземними державами через дипломатичні представництва та консульські установи; підтримка відкритого діалогу;

прийняття участі кримських татар у міжнародних офіційних заходах (засіданнях, сесіях, конференціях, форумах тощо);

висунення кандидатів кримських татар на членство в організаціях;

створення «інтергрупи» прихильників кримськотатарського народу;

організація офіційних візитів представників міжнародних організацій до Криму;

вивчення досвіду національних автономій світу.

Окремим важливим способом налагодження співробітництва з міжнародними партнерами є проведення щорічного засідання Всесвітнього конгресу кримських татар, що є міжнародною асоціацією кримськотатарських неурядових організацій України й іноземних держав.

Всесвітній конгрес працює відповідно до цілей і принципів кримськотатарського національного руху на підставі рішень Курултаю кримськотатарського народу та Меджлісу кримськотатарського народу.

Мета Всесвітнього конгресу полягає у координації діяльності кримськотатарських неурядових організацій у рамках цілей і принципів кримськотатарського національного руху, заснованих на захисті демократичних цінностей, повазі до прав людини, визнанні верховенства права, неприпустимості застосування насильницьких методів боротьби для відновлення та захисту прав кримськотатарського народу, використанні методів ненасильницької боротьби кримськотатарського народу проти окупації Криму Російською Федерацією.

Індикатори:

налагодження системи взаємозв'язків із міжнародними партнерами;

кількість міжнародних партнерів відповідної цільової аудиторії;

кількість спільно реалізованих проектів із міжнародними партнерами.

Ціль 4. Демонстрація міжнародному співтовариству методів ненасильницької боротьби кримськотатарського народу проти окупації Криму Російською Федерацією.

З метою привернення уваги міжнародного співтовариства до ненасильницької боротьби проти окупації Криму кримські татари розробили унікальний вид ненасильницького опору з використанням культурних і творчих методів в якості основних інструментів. Мета такого підходу до

ненасильницького опору – це демонстрація моральної та інтелектуальної переваги кримських татар над громадянським суспільством держави-агресора, застосування психологічного впливу на державу-агресора, подолання міжнародного інформаційного бар'єру за допомогою культури.

Захід 1. Інтеграція перемоги української співачки кримськотатарського походження Джамали на пісенному конкурсі «Євробачення 2016» з публічною дипломатією кримських татар.

Перемога Джамали є прикладом кримськотатарської культурної ненасильницької боротьби та має стати інструментом публічної дипломатії кримських татар в проведенні пісенного конкурсу «Євробачення 2017» в Україні.

Передбачається інтеграція тематики кримських татар в рекламних відеороликах, телепередачах, присвячених пісенному конкурсу «Євробачення 2017», а також протягом культурних та інформаційних заходів під час проведення конкурсу.

Індикатори:

присутність кримськотатарської тематики в офіційних передачах пісенного конкурсу «Євробачення 2017» (полуфінали, фінал);

присутність кримськотатарської тематики у місці проведення пісенного конкурсу «Євробачення 2017»;

проведення кримськотатарських заходів протягом пісенного конкурсу «Євробачення 2017».

Захід 2. Внесення елементів кримськотатарської культурної спадщини до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО.

Внесення елементів культурної спадщини кримських татар в список нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО є способом підтримки кримськотатарського народу з боку України, яка ідентифікує себе з культурою кримських татар, та з боку міжнародної спільноти, яка розглядає Крим як частину України, а також способом сприяння культурному розвитку кримськотатарського народу.

Індикатори:

надання статусу нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО елементам культурної спадщини кримських татар;

активізація творчої діяльності кримськотатарських культурних діячів.

Захід 3. Проведення культурної програми до Дня опору Криму російській окупації.

Передбачається проведення до Дня опору Криму російській окупації (26 лютого) культурної та творчої програми, тематичних заходів (музичний концерт, художня виставка тощо) в якості супроводу офіційної програми як в Україні, так і за її межами.

Індикатори:

вшанування Дня опору Криму російській окупації як в Україні, так і за її межами;

кількість країн, в яких вшановують День опору Криму російській окупації;

кількість учасників заходів як в Україні, так і за її межами.

Ціль 5. Створення потенціалу для об'єктивного й оперативного реагування публічної дипломатії кримських татар на поточні події.

Публічна дипломатія кримських татар спрямована на створення організаційного й адміністративного потенціалу для об'єктивного й оперативного реагування на поточні події, що впливають на кримських татар, у тому числі для протидії пропаганді Російської Федерації (наприклад, блокада постачання електроенергії на територію Криму, заборона Меджлісу кримськотатарського народу окупаційною владою Криму).

Захід 1. Посилення потенціалу у сфері публічної дипломатії Меджлісу.

Меджліс кримськотатарського народу є виконавчим органом Курултаю кримськотатарського народу.

У своїй діяльності Меджліс підпорядковується Курултаю, як вищому представницькому органу кримськотатарського народу, керуючись нормами міжнародного права, законами України та рішеннями Курултаю.

Кримськотатарський народ представлений делегатами Курултаю, обраними кримськими татарами, незалежно від їх громадянства чи постійного місця проживання в Україні. Курултай вирішує соціально-політичні, соціально-економічні, культурні й інші питання, які стосуються суспільного життя кримських татар. Курултай визначає основні напрямки та форми діяльності Меджлісу кримськотатарського народу.

Головною метою Меджлісу є усунення наслідків геноциду, вчиненого радянською владою по відношенню до кримських татар, відновлення, забезпечення, захист національних і політичних прав кримськотатарського народу та реалізація його права на самовизначення на історичній національній території.

З метою реалізації публічної дипломатії Меджлісу доцільним є залучення спеціаліста з питань міжнародної комунікації/публічної дипломатії

Меджлісу для забезпечення англомовної комунікації від імені Меджлісу, постійного оновлення та підтримки офіційного сайту Меджлісу.

Індикатори:

- підвищення рівня публічної дипломатії Меджлісу;
- створення Меджлісом посади спеціаліста з питань міжнародної комунікації / публічної дипломатії Меджлісу;
- займання посади кваліфікованою кандидатурою, переважно кримськотатарського походження;
- послідовна розробка та регулярне оновлення офіційного сайту Меджлісу українською, кримськотатарською, англійською мовами;
- підвищення рівня присутності Меджлісу у вітчизняних та міжнародних засобах масової інформації, в соціальних мережах та забезпечення регулярних повідомлень про поточні події (українською, кримськотатарською, англійською мовами);
- створення міжнародних представництв Меджлісу (наприклад, у м. Брюсселі, м. Женева, м. Нью-Йорк).

Ціль 6. Забезпечення довгострокового та сталого функціонування публічної дипломатії кримських татар.

Для забезпечення довгострокового та сталого функціонування публічної дипломатії кримських татар необхідна підготовка висококваліфікованих спеціалістів серед кримських татар у сфері міжнародних відносин, медіа та комунікацій у вищих навчальних закладах як в Україні, так і за кордоном.

Захід 1. Ініціювання публічної академії в рамках публічної дипломатії кримських татар.

Передбачається навчання в рамках семінарів, тренінгів, програм активістів кримськотатарського народу для представництва інтересів кримських татар на міжнародному рівні.

Індикатори:

- налагодження освітньої проектної діяльності з міжнародними партнерами;
- залучення кримських татар до участі в освітніх проектах.

Захід 2. Надання кримським татарам освітніх послуг вищими навчальними закладами України, Європи та Сполучених Штатів Америки.

Передбачається забезпечення доступу кримським татарам до освіти у сфері міжнародних відносин, міжнародного права, засобів масової інформації, комунікацій та інших спеціальностей, пов'язаних із публічною дипломатією кримських татар.

Індикатори:

надання освіти кримським татарам у вітчизняних та зарубіжних ВНЗ за стипендіальною програмою;

кількість вищих навчальних закладів, що пропонують стипендії кримськотатарським студентам;

кількість кримськотатарських студентів, які вступають до вищих навчальних закладів;

кількість стипендій вищих навчальних закладів, запропонованих кримськотатарським студентам.

Реалізація Стратегії розрахована на період до 2021 року.

Моніторинг та оцінка

Моніторинг реалізації Стратегії здійснює робоча група. Оцінка досягнення цілей Стратегії проводиться один раз на півроку шляхом подання виконавцями інформації про стан реалізації. Узагальнена оцінка результативності Стратегії подається на розгляд Кабінету Міністрів України.

При здійсненні моніторингу й оцінки необхідно враховувати можливість оновлення Стратегії в ході процесу публічної дипломатії кримських татар.

Очікувані результати

Реалізація Стратегії дозволить забезпечити довгострокове функціонування публічної дипломатії кримських татар, легітимізацію статусу кримських татар як корінного народу Криму та України, реалізацію їх індивідуальних і колективних прав.

Крім цього, за результатами реалізації Стратегії очікується зростання присутності питань Криму та кримських татар у міжнародному порядку денному, і як результат – підвищення рівня загальної обізнаності міжнародного співтовариства про кримських татар як корінний народ Криму та України.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів

Реалізація Стратегії здійснюється за рахунок та в межах коштів державного та місцевих бюджетів, коштів міжнародної технічної допомоги, донорських і спонсорських коштів, внесків заінтересованих міжнародних організацій та інших джерел, не заборонених законом.
